T091 ATĐ 3 (44) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q39-Tạp Uẩn-Luận về Tướng

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 39 701

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA QUYEÅN 39

LUAÄN VEÀ TÖÔÙNG (Phaàn 2)

Nhö Ñöùc Theá Toân noùi: Coù töôùng höõu vi cuûa ba loaïi höõu vi, phaùp höõu vi khôûi leân cuõng coù theå bieát roõ, taän vaø truù-dò cuõng coù theå bieát roõ. Trong neân saùt-na theá naøo laø khôûi? Ñaùp: Sinh. Theá naøo laø taän? Ñaùp: Voâ thöôøng. Theá naøo laø truù-dò? Ñaùp: Laõo. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì caàn phaûi phaân bieät veà nghia trong kinh. Nghóa laø trong kinh noùi coù töôùng höõu vi cuûa ba loaïi höõu vi, cho ñeán noùi roäng ra. Tuy noùi ra nhö vaäy maø khoâng bieåu hieän roõ raøng theá naøo laø khôûi-taän, theá naøo laø truù-dò? Kinh laø nôi nöông töïa caên baûn cuûa luaän naøy, nhöõng ñieàu trong kinh khoâng noùi thì nay caàn phaûi noùi ñeán. Laïi nöõa, vì ngaên chaën toâng chæ cuûa ngöôøi khaùc ñeå hieån baøy chaùnh nghóa. Nghóa laø hoaëc coù ngöôøi chaáp: Ba töôùng höõu vi khoâng phaûi laø trong neân saùt-na. Nhö phaùi Thí Duï, hoï ñöa ra caùch noùi naøy: Neáu trong neân saùt-na coù ba töôùng höõu vi, thì phaûi cuøng neân phaùp-cuøng neân luùc cuõng sinh-cuõng laõo-cuõng dieät, nhöng maø khoâng coù lyù naøy cho neân traùi ngöôïc laãn nhau, caàn phaûi noùi laø caùc phaùp baét ñaàu khôûi thì goïi laø sinh, sau taän thì goïi laø dieät, khoaûng giöõa chín muoài thì goïi laø laõo. Vì ngaên chaën caùi chaáp aáy maø hieån baøy trong neân saùt-na coù ñaày ñuû ba töôùng. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì phaûi laø cuøng neân phaùp-cuøng neân luùc cuõng sinh-cuõng laõo-cuõng dieät chaêng?

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 39 701 Ñaùp: Luùc taùc duïng khaùc nhau, cho neân khoâng traùi ngöôïc nhau.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 39 701

Nghóa laø luùc phaùp sinh thì sinh coù taùc duïng, luùc phaùp dieät thì laõo-dieät môùi coù taùc duïng. Theå tuy cuøng neân luùc maø duïng thì coù tröôùc-sau, neân phaùp sinh-dieät coù taùc duïng troïn veïn thì goïi laø neân saùt-na. Do nhaân duyeân nhö vaäy cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Töï taùnh cuûa caùc haønh coù

chuyeån bieán hay khoâng ? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu coù chuyeån bieán thì sao noùi laø caùc phaùp khoâng rôøi boû töï taùnh? Neáu khoâng coù chuyeån bieán thì taïi sao trong naøy noùi laø coù truù-dò? Ñaùp : Neân noùi laø töï taùnh cuûa caùc haønh khoâng coù chuyeån bieán. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao trong naøy noùi laø coù truù-dò? Ñaùp: Trong naøy noùi ñeán truù dò laø teân goïi khaùc cuûa laõo, chöù khoâng phaûi laø noùi ñeán chuyeån bieán. Nhö sinh goïi laø khôûi, voâ thöôøng goïi laø taän, laõo goïi laø truù-dò, neân bieát cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, coù nhaân duyeân cho neân noùi laø khoâng coù chuyeån bieán, coù nhaân duyeân cho neân noùi laø coù chuyeån bieán. Coù nhaân duyeân cho neân noùi laø khoâng coù chuyeån bieán, nghóa laø taát caû caùc phaùp ñeàu truù trong töï theå, töï ngaõ-töï vaät-töï taùnh-töï töôùng khoâng coù gì chuyeån bieán. Coù nhaân duyeân cho neân noùi laø coù chuyeån bieán, nghóa laø phaùp höõu vi luùc coù ñöôïc theá maïnh thì sinh ra, luùc khoâng coøn theá maïnh thì dieät ñi; luùc coù ñöôïc söùc maïnh thì sinh ra, luùc khoâng coøn söùc maïnh thì dieät ñi; luùc coù ñöôïc Só duïng thì sinh ra, luùc khoâng coøn Só duïng thì dieät ñi; luùc coù ñöôïc Taêng thöôïng thì sinh ra, luùc khoâng coøn Taêng thöôïng thì dieät ñi; luùc coù ñöôïc coâng naêng thì sinh ra, luùc khoâng coøn coâng naêng thì dieät ñi; luùc phaùt trieån thì sinh ra, luùc khoâ heùo thì dieät ñi; luùc taêng tieán thì sinh ra, luùc suy thoaùi thì dieät ñi; luùc höng thònh thì sinh ra, luùc sa suùt thì dieät ñi; luùc maïnh meõ nhanh nhaïy thì sinh ra, luùc chaäm chaïp naëng neà thì dieät ñi; luùc toát töôi thì sinh ra, luùc khoâ taøn thì dieät ñi; luùc hoøa hôïp thì sinh ra, luùc ly taùn thì dieät ñi; cho neân coù chuyeån bieán. Laïi nöõa, chuyeån bieán coù hai loaïi: 1. Töï theå chuyeån bieán. 2. Taùc duïng chuyeån bieán. Neáu döïa vaøo töï theå chuyeån bieán maø noùi; thì neân noùi caùc haønh khoâng coù chuyeån bieán, bôûi vì töï theå cuûa noù khoâng coù thay ñoåi. Neáu döïa vaøo taùc duïng chuyeån bieán maø noùi, thì neân noùi caùc haønh cuõng coù chuyeån bieán, nghóa laø phaùp vò lai chöa coù taùc duïng, neáu ñeán hieän taïi thì seõ coù taùc duïng, neáu tieán vaøo quaù khöù thì taùc duïng ñaõ chaám döùt, cho neân coù chuyeån bieán. Laïi nöõa, chuyeån bieán coù hai loaïi: 1. Töï theå chuyeån bieán.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 39 702

2. Coâng naêng chuyeån bieán. Neáu döïa vaøo töï theå chuyeån bieán maø noùi, thì neân noùi caùc haønh khoâng coù chuyeån bieán, bôûi vì töï theå cuûa noù khoâng coù thay ñoåi. Neáu döïa vaøo coâng naêng chuyeån bieán maø noùi, thì neân noùi caùc haønh cuõng coù chuyeån bieán, nghóa laø ñôøi vò lai coù coâng naêng nhö sinh..., ñôøi hieän taïi coù coâng naêng nhö dieät..., ñôøi quaù khöù coù coâng naêng mang laïi quaû, cho neân coù chuyeån bieán. Laïi nöõa, chuyeån bieán coù hai loaïi: 1. Vaät chuyeån bieán. 2. Ñôøi chuyeån bieán. Neáu döïa vaøo vaät chuyeån bieán maø noùi, thì neân noùi caùc haønh khoâng coù chuyeån bieán, bôûi vì vaät luoân luoân khoâng coù söï thay ñoåi. Neáu döïa vaøo ñôøi chuyeån bieán maø noùi, thì neân noùi caùc haønh cuõng coù chuyeån bieán, nghóa laø ñôøi vò lai-hieän taïi-quaù khöù thay ñoåi, ñaõ coù chuyeån bieán thì noùi coù töôùng khaùc nhau cuõng khoâng coù loãi traùi vôùi lí. Hoûi: Caùc töôùng höõu vi ñoái vôùi phaùp höõu vi, laø chính töï töôùng hay laø coïng töôùng? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu nhö laø töï töôùng thì taïi

sao neân phaùp maø coù boán töôùng? Neáu nhö laø coïng töôùng thì taïi sao taát caû caùc phaùp höõu vi ñeàu coù boán töôùng khaùc nhau? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Ñaây laø töï töôùng. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao neân phaùp maø coù boán töôùng? Ñaùp: Neân phaùp coù boán töôùng cuõng khoâng coù sai laàm. Nhö neân saéc phaùp coù nhieàu loaïi töôùng, ñoù laø nhö beänh taät-nhö ung nhoït-nhö muõi teân, cho ñeán noùi roäng ra laø neân traêm boán möôi töôùng. Nhöng töï töôùng naøy khoâng gioáng nhö töôùng cöùng-öôùt-noùng-ñoäng cuûa boán Ñaïi chuûng, chæ bôûi vì moãi neân phaùp ñeàu coù sinh-truù-dò-dieät khaùc nhau, cho neân goïi laø töï töôùng. Laïi nöõa, töï töôùng coù hai loaïi : 1. Töï töôùng cuûa chuû. 2. Töï töôùng cuûa khaùch. Töôùng höõu vi naøy laø töï töôùng thuoäc khaùch cuûa phaùp höõu vi chöù khoâng phaûi laø töï töôùng cuûa chuû, cho neân neân phaùp coù boán töôùng cuõng khoâng coù sai laàm. Laïi nöõa, töï töôùng coù hai loaïi: 1. Töï töôùng cuûa taùnh voán coù. 2. Töï töôùng keát hôïp vôùi töôùng khaùc. Töôùng höõu vi naøy laø töï töôùng keát hôïp vôùi töôùng khaùc cuûa phaùp höõu vi chöù khoâng phaûi laø töï töôùng cuûa taùnh voán coù, cho neân neân phaùp coù boán

töôùng cuõng khoâng coù gì sai. Coù Sö khaùc noùi: Ñaây laø coïng töôùng. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao taát caû caùc phaùp höõu vi ñeàu coù boán töôùng khaùc nhau? Ñaùp: Bôûi vì töông töï cho neân goïi laø coïng töôùng. Nhö treân neân phaùp coù boán töôùng nhö sinh..., phaùp khaùc cuõng nhö vaäy chöù khoâng gioáng nhö neân sôïi tô xuyeân vaøo nhieàu ñoùa hoa, cho neân goïi laø coïng töôùng. Laïi coù ngöôøi noùi: Ñaây khoâng phaûi laø töï töôùng cuõng khoâng phaûi laø coïng töôùng, bôûi vì danh vaø nghóa veà sinh-truù-dò-dieät cuûa phaùp höõu vi thì gioáng nhau maø theå khaùc nhau. Nhöng caùc töôùng nhö sinh... naøy laø phaùp tieâu bieåu, neáu coù daáu hieäu naøy thì bieát laø höõu vi; nhö töôùng Ñaïi só ñoái vôùi Ñaïi só aáy, khoâng goïi laø töï töôùng cuõng chaúng goïi laø coïng töôùng maø chæ laø daáu hieäu tieâu bieåu, neáu coù daáu hieäu naøy thì bieát laø Ñaïi só. Caùc töôùng nhö sinh... cuõng nhö vaäy. Lôøi bình: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Ñaây laø coïng töôùng. Nhöng coïng töôùng coù hai loaïi : 1. Coïng töôùng töï theå, ñoù laø moãi neân phaùp höõu vi thì töï theå ñeàu coù boán nghóa nhö sinh..., 2. Coïng töôùng cuûa hoøa hôïp, ñoù laø moãi neân phaùp höõu vi ñeàu hoøa hôïp vôùi boán töôùng nhö sinh..., boán töôùng naøy chæ laø coïng töôùng cuûa söï hoøa hôïp. Hoûi: Töôùng sinh laïi coù töôùng sinh khaùc hay khoâng? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu coù thì töôùng naøy coøn coù töôùng khaùc, töôùng naøy coøn coù töôùng khaùc nhö vaäy laàn löôït chuyeån tieáp phaûi trôû thaønh voâ cuøng taän? Neáu khoâng coù thì caùi gì sinh ra töôùng sinh naøy maø töôùng khaùc tieáp tuïc sinh ra? Ñaùp: Neân ñöa ra caùch noùi naøy : Töôùng sinh coøn coù töôùng sinh. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì töôùng sinh phaûi trôû thaønh voâ cuøng taän hay sao? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Chaáp nhaän ñieàu naøy laø khoâng cuøng taän cuõng khoâng coù gì sai, bôûi vì ba ñôøi bao la roäng lôùn leõ naøo khoâng coù nôi an truù hay sao? Bôûi vì nhaân duyeân naøy maø sinh töû khoù ñoaïn tröø-khoù phaù boû-khoù vöôït qua, nhöõng khoå ñau sinh tröôûng laøm cho noái lieàn nhau khoâng cuøng taän, laïi cuøng trong neân saùt-na

cho neân khoâng coù loãi vì khoâng cuøng taän. Coù Sö khaùc noùi: Luùc caùc haønh sinh ra thì ba phaùp cuøng daáy khôûi : 1. Phaùp. 2. Sinh. 3. Sinh sinh.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 39 704

Trong naøy, sinh coù naêng löïc sinh ra hai phaùp, ñoù laø phaùp vaø sinh sinh; sinh sinh chæ sinh ra neân phaùp, ñoù laø sinh. Do ñaïo lyù naøy cho neân khoâng coù loãi vì khoâng cuøng taän. Hoûi: Vì sao sinh coù naêng löïc sinh ra hai phaùp, maø sinh sinh chæ coù sinh ra sinh? Ñaùp: Bôûi vì phaùp taùnh voán nhö vaäy, cho neân khoâng caàn phaûi chaát vaán laøm gì. Nhö nhöõng ngöôøi nöõ, coù ngöôøi sinh ra hai con, coù ngöôøi sinh chæ neân con, leõ naøo phaûi laáy laøm thaéc maéc hay sao? Lôøi bình: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Luùc caùc haønh sinh ra thì coù chín phaùp cuøng daáy khôûi: 1. Phaùp. 2. Sinh. 3. Sinh sinh. 4. Truù. 5. Truù truù. 6. Dò. 7. Dò dò. 8. Dieät. 9. Dieät dieät. Trong naøy, sinh coù naêng löïc sinh ra taùm phaùp, ñoù laø phaùp vaø boán tuøy töông cuûa ba töông; sinh sinh chæ sinh ra neân phaùp, ñoù laø sinh. Do ñaïo lyù naøy cho neân khoâng coù loãi vì khoâng cuøng taän. Hoûi: Vì sao sinh coù naêng löïc sinh ra taùm phaùp, maø sinh sinh chæ sinh ra sinh? Ñaùp: Bôûi vì phaùp taùnh voán nhö vaäy, cho neân khoâng caàn phaûi chaát vaán laøm gì. Nhö caùc loaøi gaø-choù..., coù con sinh ra taùm con, coù con sinh chæ neân con, leõ naøo phaûi laáy laøm thaéc maéc hay sao? Nhö sinh vaø sinh sinh; truù vaø truù truù, dò vaø dò dò, dieät vaø dieät dieät, neân bieát cuõng nhö vaäy. Hoûi: Luùc caùc haønh daáy khôûi, tröø ra töï taùnh cuûa noù, caùc phaùp höõu vi khaùc ñeàu coù taùc duïng, coù naêng löïc sinh ra phaùp naøy, vì sao chæ noùi laø sinh coù naêng löïc sinh ra phaùp naøy? Ñaùp: Luùc caùc haønh daáy khôûi thì sinh chính thöùc coù naêng löïc sinh ra, phaùp khaùc chæ laø hoã trôï cho neân chæ noùi sinh coù naêng löïc sinh ra phaùp naøy. Nhö luùc ngöôøi nöõ sinh con, tuy coù nhöõng ngöôøi nöõ khaùc nhöng chæ laø hoã trôï cho ngöôøi meï ñang sinh, vì vaäy ngöôøi meï ñang sinh môùi goïi laø ngöôøi sinh ñeû. Toân giaû Theá Höõu ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: “Caàn phaûi coù sinh cho neân phaùp naøy ñöôïc sinh ra, vì vaäy chæ noùi laø sinh coù naêng löïc sinh

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 39 705

ra phaùp naøy. “Nghóa naøy coù khaùc, bôûi vì cuõng caàn ñeán duyeân khaùc thì phaùp naøy môùi sinh ra. Laïi ñöa ra caùch noùi naøy: “Neáu khoâng coù sinh thì phaùp naøy khoâng sinh ra, cho neân chæ noùi laø sinh coù naêng löïc sinh ra phaùp naøy. “Nghóa naøy cuõng coù khaùc, bôûi vì neáu khoâng coù duyeân khaùc thì phaùp seõ khoâng sinh ra. Ñaïi ñöùc noùi raèng: “Bôûi vì töông sinh thuø thaéng, cho neân noùi sinh coù naêng löïc sinh ra. Nghóa laø luùc phaùp daáy khôûi tuy coù duyeân khaùc maø sinh laø thuø thaéng nhaát; nhö luùc ca muùa-vieát chöõ-veõ tranh-nhuoäm aùo... tuy coù duyeân khaùc, nhöng chæ noùi ñeán ngöôøi thöïc hieän laø hôn haún. “Nhö chæ noùi ñeán sinh coù naêng löïc sinh ra phaùp naøy cho neân goïi laø töông sinh, töông truù-dò-dieät neân bieát cuõng nhö vaäy. Hoûi: Caùc phaùp höõu vi coù töông truù hay khoâng? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu nhö coù thì trong töông höõu vi taïi sao khoâng noùi ñeán? Nhö Ñöùc Theá Toân noùi coù töông höõu vi cuûa ba loaïi höõu vi, chöù khoâng noùi laø coù boán? Vaû laïi,

trong kinh noùi phaûi thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: “Saéc phaùp sinh-truù-laõo-voâ thöôøng neân noùi laø saéc hay laø phi saéc? Cho ñeán noùi roäng ra... “Trong luaän phaåm loaïi Tuùc noùi phaûi thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi : “Theá naøo laø sinh? Ñoù laø caùc haønh daáy khôûi. Theá naøo laø truù? Ñoù laø caùc haønh sinh roài khoâng huûy hoaïi. Theá naøo laø laõo? Ñoù laø caùch haønh chín muoài. Theá naøo laø voâ thöôøng? Ñoù laø caùc haønh sinh ñaõ huûy hoaïi.” Ñaùp: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Phaùp höõu vi coù töôùng truù. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì trong töôùng höõu vi taïi sao khoâng noùi ñeán? Ñaùp: Trong kinh neân noùi coù töôùng höõu vi cuûa boán loaïi höõu vi, nhöng khoâng noùi ñeán thì neân bieát raèng ñieàu aáy laø coù caùch noùi khaùc. Laïi nöõa, caùc phaùp höõu vi thaät coù töôùng truù, töïa nhö voâ vi cho neân Ñöùc Phaät khoâng noùi ôû trong töôùng höõu vi. Laïi nöõa, neáu nhö phaùp coù theå laøm cho haønh toån giaûm, thì Ñöùc Theá Toân noùi ôû trong töôùng höõu vi; bôûi vì töôùng truù coù theå laøm cho caùc haønh taêng theâm, vì vaäy khoâng noùi ôû trong töôùng höõu vi. Hoûi: Sinh cuõng coù theå laøm cho caùc haønh taêng theâm, taïi sao noùi ôû trong töôùng höõu vi? Ñaùp: Sinh coù naêng löïc laøm cho caùc haønh toån giaûm nhaát chöù khoâng phaûi laø laõo-voâ thöôøng. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì neáu sinh khoâng daãn daét khieán cho tieán vaøo hieän taïi, thì laõo do ñaâu maø suy suïp, voâ thöôøng leõ naøo dieät ñi? Bôûi vì sinh daãn daét caùc haønh tieán laøm cho tieán vaøo hieän taïi, cho neân laõo coù theå suy suïp, voâ thöôøng coù theå dieät ñi, vì vaäy sinh coù naêng löïc laøm cho caùc haønh toån giaûm nhaát. Ví nhö coù ngöôøi aån kín trong röøng raäm, coù ba keû oaùn ñöch muoán tìm caùch ñeå gaây toån haïi, neân keû loâi ngöôøi aáy ra töø trong röøng raäm, neân keû laøm toån haïi söùc löïc ngöôøi aáy, neân keû

ñoaïn maát tính maïng cuûa ngöôøi aáy. Neáu neân keû khoâng töø trong röøng raäm keùo ngöôøi aáy ra, thì hai keû coøn laïi ñaâu laøm cho toån haïi ñöôïc? Ba töôùng ñoái vôùi haønh neân bieát cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, neáu nhö phaùp coù theå laøm cho caùc haønh hoøa hôïp vaø laøm cho rôøi raõ hö hoaïi, thì Ñöùc Theá Toân noùi ôû trong töôùng höõu vi; töôùng sinh coù theå laøm cho caùc haønh hoøa hôïp, dò-dieät coù theå laøm cho caùc haønh rôøi raõ hö hoaïi, töôùng truù thì khoâng nhö vaäy, cho neân khoâng noùi ôû trong töôùng höõu vi. Laïi nöõa, neáu nhö phaùp coù theå laøm cho caùc haønh traûi qua ñôøi kieáp, thì Ñöùc Theá Toân noùi ôû trong töôùng höõu vi; töôùng sinh laøm cho caùc haønh töø ñôøi vò lai tieán vaøo ñôøi hieän taïi, dò-dieät laøm cho caùc haønh töø ñôøi hieän taïi tieán vaøo ñôøi quaù khöù, töôùng truù thì khoâng nhö vaäy, cho neân khoâng noùi ôû trong töôùng höõu vi. Laïi nöõa, neân taùch bieät veà höõu vi goïi laø töôùng höõu vi, töôùng truù rôi vaøo trong boä voâ vi, cho neân Ñöùc Phaät khoâng noùi ñeán teân goïi cuûa töôùng höõu vi. Coù ngöôøi noùi kinh aáy cuõng noùi ñeán töôùng truù. Nhö kinh aáy noùi: “Taän vaø truù-dò cuõng coù theå bieát roõ.” Truù töùc laø töôùng truù. Hoûi: Vì sao chæ noùi coù töôùng höõu vi cuûa ba loaïi höõu vi? Ñaùp: Bôûi vì truù-dò hôïp laïi thaønh neân cho neân chæ noùi laø ba; Ñöùc Theá Toân muoán khieán cho chuùng sinh chaùn ngaùn phaùp höõu vi maø vui caàu tòch dieät, cho neân ôû kinh aáy keát hôïp truù-dò ñeå noùi. Nhö

neâu roõ Thaát Lôïi cuøng vôùi Haéc Nhó, khieán cho caùc höõu tình ñeàu xaû boû truù-dò. Hoûi: Trong kinh ñaõ noùi laïi thoâng hieåu theá naøo ? Nhö noùi : “Naøy Tyø kheo! Caùc haønh khoâng döøng laïi.” Ñaùp: Bôûi vì khoâng döøng laïi laâu cho neân noùi laø khoâng döøng laïi, chöù khoâng phaûi laø noùi hoaøn toaøn khoâng coù töôùng truù trong saùt-na. Toân giaû Theá Höõu ñöa ra lôøi giaûi thích nhö vaäy: “Trong kinh chæ ngaên chaën veà truù trong saùt-na sau maø noùi laø khoâng döøng laïi, chöù khoâng phaûi laø noùi caùc haønh khoâng döøng laïi trong saùt-na. Neáu hoaøn toaøn khoâng döøng laïi, thì Ñöùc Theá Toân khoâng caàn phaûi kieán laäp-thi thieát veà ñôøi kieáp vaø saùt- na.” Laïi ñöa ra caùch giaûi thích naøy: “Töôùng truù trong saùt-na vi teá khoù bieát-khoù coù theå thi thieát, cho neân noùi laø khoâng döøng laïi. Nghóa laø löôïng saùt-na chính laø söï nhaän bieát cuûa Ñöùc Phaät chöù khoâng phaûi laø caûnh giôùi cuûa caùc haøng Thanh vaên-Ñoäc giaùc. Nhö nhôø vaøo thaàn thoâng chæ trong khoaûng thôøi gian co duoãi caùnh tay, Ñöùc Phaät töø nôi naøy aån ñi ñeán coõi Saéc cöùu caùnh, ôû giöõa khoaûng caùch aáy khoâng phaûi laø noái tieáp nhau, coù theå coù nghóa töø nôi naøy höôùng ñeán nôi kia, cuõng khoâng phaûi laø neân phaùp

di chuyeån ñeán nôi kia; nhöng khoâng coù nghóa töø nôi naøy vöôït qua ñeán nôi kia, cho neân quyeát ñònh sinh-dieät noái tieáp nhau töøng saùt-na neân. Töø nôi naøy ñeán nôi kia, ôû giöõa khoaûng caùch aáy caùc saùt-na voâ cuøng vi teá, chæ coù Ñöùc Phaät môùi coù naêng löïc bieát ñöôïc, vì vaäy cho neân noùi caùc haønh khoâng döøng laïi. Ñaïi ñöùc giaûi thích raèng: “Caùc haønh sinh roài, tuy truù trong thôøi gian ngaén maø laõo-voâ thöôøng nhanh choùng laøm cho toån giaûm, cho neân noùi laø khoâng döøng laïi.” Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Phaùp höõu vi khoâng coù töôùng truù. Hoûi: Tröôùc ñaây ñaõ noùi neân thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: “Saéc phaùp sinh truù-laõo-voâ-thöôøng, cho ñeán noùi roäng ra…” Ñaùp: “Tröôùc ñaây neân noùi laø saéc phaùp sinh-laõo-voâ thöôøng, cho ñeán noùi roäng ra. Khoâng caàn phaûi noùi ñeán truù maø noùi ñeán truù, thì neân bieát truù naøy laø teân goïi khaùc cuûa laõo. Nhö sinh goïi laø khôûi, voâ thöôøng goïi laø taän, laõo goïi laø truù neân bieát cuõng nhö vaäy, cho neân trong ba töôùng thì laõo goïi laø truù-dò. Hoûi: Trong luaän phaåm Loaïi Tuùc noùi laïi thoâng hieåu nhö theá naøo? Nhö noùi: “Theá naøo laø truù? Ñoù laø caùc haønh sinh roài khoâng huûy hoaïi.” Ñaùp: Luaän aáy ñaõ noùi, toâi khoâng coù naêng löïc thoâng hieåu. Lôøi bình: Ñaõ khoâng coù naêng löïc thoâng hieåu thì caàn phaûi tin laø coù truù, do söùc maïnh cuûa töôùng truù maø caùc haønh sinh roài coù theå choïn laáy quaû cuûa chính mình, coù theå choïn laáy sôû duyeân; do söùc maïnh cuûa dò-dieät maø sau neân saùt-na khoâng coøn coù taùc duïng. Neáu khoâng coù töôùng truù thì caùc haønh seõ khoâng coù nhaân quaû noái tieáp nhau, taâm-taâm sôû phaùp seõ khoâng coù sôû duyeân, cho neân chaéc chaén laø coù truù. Hoûi: Noùi ñeán töôùng dò, vì laø hoaïi dieät cho neân goïi laø töôùng dò, hay vì chuyeån bieán cho neân goïi laø töôùng dò? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu vì hoaïi dieät cho neân goïi laø töôùng dò, hay vì chuyeån bieán cho neân goïi laø dò töôùng? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu vì hoaïi dieät cho neân goïi laø

töôùng dò, thì phaûi gioáng nhö toâng chæ veà chuyeån bieán cuûa ngoaïi ñaïo? Ñaùp: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Khoâng phaûi laø vì hoaïi dieät maø vì chuyeån bieán maø goïi laø töôùng dò, nhöng maø laøm cho caùc haønh coù taùc duïng toån hoaïi, taùc duïng cuõ naùt, taùc duïng gaày yeáu, taùc duïng suy taøn, taùc duïng chaäm chaïp keùo daøi, cho neân goïi laø töôùng dò. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Laøm chuyeån bieán cho neân goïi laø töôùng dò. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì phaûi gioáng nhö nghóa chuyeån bieán trong toâng chæ ñaõ laäp cuûa ngoaïi ñaïo? Ñaùp: Ñoù laø caùi chaáp veà caùc haønh noái tieáp nhau maø chuyeån thì phaàn vò tröôùc khoâng dieät, chuyeån bieán laøm cho thaønh phaàn vò sau, nhö

cuûi trôû thaønh tro, söõa trôû thaønh söõa ñaëc... Nay noùi luùc caùc haønh noái tieáp nhau chuyeån ñoåi thì tröôùc dieät-sau sinh maø coù chuyeån bieán. Nghóa laø phaùp höõu vi luùc sinh thì theá löïc traøn ñaày, luùc dieät thì theá löïc suy suïp; luùc sinh thì naêng löïc maïnh meõ, luùc dieät thì naêng löïc yeáu keùm; luùc sinh thì goïi laø môùi, luùc dieät thì goïi laø cuõ; luùc sinh thì töôi toát, luùc dieät thì khoâ heùo; luùc sinh thì hoøa hôïp, luùc dieät thì ly taùn; luùc sinh thì phaùt trieån, luùc dieät thì sa suùt; luùc sinh thì maïnh meõ nhanh nhaïy, luùc dieät thì chaäm chaïp naëng neà; luùc sinh coù ñöôïc taùc duïng, luùc dieät thì khoâng coøn taùc duïng; luùc sinh thì ñöôïc taêng thöôïng, luùc dieät thì khoâng coøn taêng thöôïng; luùc sinh thì coù ñöôïc coâng naêng, luùc dieät thì khoâng coøn coâng naêng; luùc sinh thì traøn ñaày, luùc dieät thì khoâ caïn ; luùc sinh thì taêng tieán, luùc dieät thì suït giaûm; luùc sinh thì coù ñöôïc Syõ duïng, luùc dieät thì khoâng coøn Syõ duïng; luùc sinh thì chöa chín muoài, luùc dieät thì ñaõ chín muoài. Vì vaäy goïi laø chuyeån bieán chöù khoâng gioáng nhö ngoaïi ñaïo. Hoûi: Caùc töôùng höõu vi vaø phaùp cuûa töôùng phuï thuoäc, laø gioáng nhau hay laø khaùc nhau? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu gioáng nhau thì taïi sao laø boán chöù khoâng phaûi laø neân, neân khoâng phaûi laø boán? Nhöng choïn laáy cuøng neân luùc thì caàn phaûi ñöa ra boán caùch giaûi thích. Neáu khaùc nhau thì taïi sao khoâng laáy töôùng khaùc ñeå laøm töôùng? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Töôùng vaø töôùng phuï thuoäc gioáng nhau. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao boán khoâng laøm thaønh neân, neân khoâng laøm thaønh boán, vaø choïn laáy cuøng neân luùc thì caàn phaûi ñöa ra boán caùch giaûi thích? Ñaùp: Töôùng tuy coù boán maø theå chæ laø neân, bôûi vì coù nhieàu töôùng ôû neân töï theå; ñoái vôùi neân sôû duyeân ñöa ra boán caùch giaûi thích, lyù cuõng khoâng coù gì traùi ngöôïc, bôûi vì nhö ñoái vôùi neân vaät khôûi leân nhieàu haønh töôùng nhö voâ thöôøng... Coù Sö khaùc noùi: Töôùng vaø töôùng phuï thuoäc khaùc nhau. Hoûi:Neáu nhö vaäy thì taïi sao khoâng laáy töôùng khaùc ñeå laøm töôùng? Ñaùp: Khoâng coù sai laàm nhö vaäy, bôûi vì naêng töôùng vaø sôû töôùng töø voâ thæ ñeán nay luoân luoân hoøa hôïp, khoâng taùch rôøi nhau, thöôøng tuøy theo nhau, truù laãn loän vôùi nhau. Toân giaû Theá Höõu ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: “Töôùng vaø töôùng phuï thuoäc khaùc nhau, nhöng caùc naêng töôùng döïa vaøo sôû töôùng maø daáy khôûi, nhö khoùi döïa vaøo löûa, vì vaäy khoâng laáy töôùng khaùc ñeå laøm töôùng.” Laïi nöõa, naêng töôùng ñaõ laø tai hoïa loãi laàm cuûa sôû töôùng, tuy

khoâng taùch rôøi nhau maø töôùng khoâng gioáng nhau; nhö beänh hoaïn ñaõ laø tai hoïa

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 39 709

loãi laàm cuûa con ngöôøi, tuy khoâng taùch rôøi nhau maø töôùng ñeàu khaùc nhau. Neáu töôùng cuûa beänh hoaïn vaø con ngöôøi khoâng khaùc nhau, thì beänh aáy neáu chöõa laønh thì con ngöôøi cuõng seõ khoâng coù. Ñaïi ñöùc noùi raèng: "Ñöùc Phaät noùi Sinh... laø töôùng höõu vi, cho neân bieát heä thuoäc vôùi nhau maø töôùng khoâng gioáng nhau, nhö nhaø cöûa... heä thuoäc vaøo con ngöôøi maø töôùng coù khaùc nhau." Hoûi: Neáu taát caû saùt-na ñeàu coù töôùng laõo thì taïi sao ñaàu khoâng moïc toùc baïc trong taát caû moïi luùc? Ñaùp: Vaán naïn naøy phi lyù, bôûi vì töôùng laõo vaø toùc baïc khoâng gaén lieàn vôùi nhau, toùc baïc laø saéc höõu kieán-höõu ñoái, töôùng laõo laø phi saéc voâ kieán-voâ ñoái, hai theå ñaõ khaùc nhau thì laøm sao chaát vaán raèng coù töôùng laõo thì laäp töùc coù toùc baïc? Laïi nöõa, laõo vaø treû trung khoûe maïnh hoaëc coù traùi ngöôïc nhau, hoaëc khoâng traùi ngöôïc nhau. Neáu traùi ngöôïc nhau thì ñaàu moïc toùc baïc, khoâng traùi ngöôïc nhau thì khoâng moïc toùc baïc. Laïi nöõa, neáu nhieàu Ñaïi chuûng taêng theâm vaø ít Ñaïi chuûng suy giaûm thì khoâng moïc toùc baïc, neáu nhieàu Ñaïi chuûng suy giaûm maø ít Ñaïi chuûng taêng theâm thì ñaàu moïc toùc baïc. Laïi nöõa, khí theá maïnh meõ thì khoâng moïc toùc baïc, khí theá suy yeáu thì ñaàu moïc toùc baïc. Laïi nöõa, toùc baïc khoâng do töôùng laõo maø moïc ra, chæ laø luùc chuùng ñoàng phaàn saép phaûi maát heát thì coù töôùng ñaùng chaùn ngaùn cuûa dò thuïc naøy phaùt khôûi ; nhö luùc röôïu-daàu... saép phaûi caïn heát thì phaùp voán nhö vaäy töø trong caën baõ dô baån phaùt sinh. Hoûi: Coõi naøo-neõo naøo-nôi naøo coù toùc baïc? Ñaùp: ÔÛ coõi Duïc coù chöù khoâng phaûi laø ôû coõi Saéc-Voâ saéc; neõo ñòa nguïc khoâng coù ; ngöôøi ôû ba chaâu coù toùc baïc, tröø ra chaâu Baéc-caâu-loâ, bôûi vì chaâu ñoù khoâng coù töôùng ñaùng chaùn ngaùn nhö vaäy, nhôø vaøo nghieäp thuaàn tònh maø sinh ñeán chaâu aáy; bôûi vì nghieäp ueá taïp cho neân toùc baïc moïc leân. Hoûi: Nhö vaäy thì toùc baïc coù ôû nhöõng loaïi ngöôøi naøo? Ñaùp: Dò sinh vaø Thaùnh giaû ñeàu coù toùc baïc. Trong caùc Thaùnh giaû thì töø quaû Döï löu cho ñeán Ñoäc giaùc ñeàu coù toùc baïc, chæ ngoaïi tröø Ñöùc Theá Toân, bôûi vì Phaät khoâng coù nhöõng töôùng ñaùng chaùn ngaùn naøy, bôûi vì toùc baïc ñeàu laø ueá taïp. Chö Phaät ñeàu khoâng coù nhöõng noãi khoå nhö toùc thöa-toùc baïc-da xeáp-da nhaên-aâm thanh bò phaù hoaïi-boä phaän cô theå bò rôøi raïc, cuõng khoâng coù taâm roái loaïn daàn daàn rôøi boû caùc caên, luùc nhaäp Nieát- baøn thì caùc caên nhanh choùng hoaïi dieät. Hoûi: Ñöùc Phaät do nghieäp gì maø caûm ñöôïc quaû naøy? Ñaùp: Tröôùc kia, luùc laøm vò Boà-taùt traûi qua ba voâ soá kieáp tu taäp caùc loaïi khoå haïnh khoù thöïc haønh maø phaùt khôûi nghieäp thieän, nhöõng saùt-na

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 39 711

sau chuyeån ñoåi taêng leân caøng theâm maïnh meõ, tín vaø tueä kieân coá duõng maõnh ñoái vôùi nhöõng coâng haïnh ñaõ laøm, khoâng heà coù söï ngöøng nghæ caïn kieät. Nhôø vaøo nghieäp thieän naøy laøm nhaân töông töï, nay nhaän ñöôïc quaû

thuø thaéng töông töï nhö vaäy, cho neân khoâng coù nhöõng söï vieäc nhö toùc baïc-maët nhaên… Hoûi: Neáu taát caû saùt-na ñeàu coù töôùng voâ thöôøng, thì taïi sao khoâng phaûi trong taát caû moïi luùc ñeàu coù töôùng thi haøi hieän roõ ra? Ñaùp: Neáu coù thaân caên dieät-coù thaân caên sinh thì coù töôùng thi haøi hieän baøy. Laïi nöõa, neáu coù thaân taâm dieät-coù thaân taâm sinh thì khoâng coù töôùng thi haøi hieän baøy, neáu coù thaân taâm dieät maø khoâng coù thaân taâm sinh thì coù töôùng thi haøi hieän baøy. Laïi nöõa, neáu thaân cuûa trí höõu tình dieät- thaân cuûa trí höõu tình sinh thì khoâng coù töôùng thi haøi hieän baøy, neáu thaân cuûa trí höõu tình dieät maø thaân cuûa trí voâ tình sinh thì coù töôùng thi haøi hieän baøy. Laïi nöõa, neáu thaân coù chaáp thoï dieät-thaân coù chaáp thoï sinh thì khoâng coù töôùng thi haøi hieän baøy, neáu thaân coù chaáp thoï dieät maø thaân khoâng coù chaáp thoï sinh thì coù töôùng thi haøi hieän baøy. Laïi nöõa, do löïc taêng thöôïng vì nghieäp cuûa caùc höõu tình maø sau khi maïng chung coù töôùng thi haøi hieän baøy, nghóa laø caùc höõu tình caàn phaûi tieáp nhaän ñeå söû duïng nhöõng vaät nhö da thòt-gaân xöông-loâng toùc-raêng moùng-voõ söøng cuûa chuûng loaïi aáy; do löïc taêng thöôïng vì nghieäp cuûa caùc höõu tình maø luùc coøn soáng chöa coù töôùng thi haøi hieän baøy, nghóa laø trong neân ngaøy ñeâm coù toång coäng saùu möôi boán chín vaïn chín ngaøn chín traêm taùm möôi saùt-na sinh dieät cuûa naêm uaån, neáu neân saùt-na ñeàu coù töôùng thi haøi hieän baøy thì thi haøi cuûa neân höõu tình caû maët ñaát khoâng coù nôi naøo chöùa ñöïng heát ñöôïc, ñaõ khoâng choân vuøi thì thaät laø ñaùng gheâ sôï, caùc loaïi höõu tình khoâng coøn nôi naøo ñeå chaïy troán. Do ñoù, döïa vaøo löïc taêng thöôïng vì nghieäp cuûa höõu tình maø luùc coøn soáng chöa coù töôùng thi haøi hieän baøy. Hoûi: Höõu tình hoùa sinh sau khi maïng chung vì sao khoâng coù töôùng thi haøi hieän baøy? Ñaùp: Bôûi vì luùc höõu tình hoùa sinh thoï sinh vaø maïng chung thì caùc phaàn cuûa thaân caên nhanh choùng ñöôïc rôøi boû; nhö ngöôøi giöõa doøng nöôùc thoaét noåi leân-thoaéc chìm xuoáng, khoâng theå naøo bieát ñöôïc ngöôøi aáy chìm xuoáng ñeán nôi naøo vaø noåi leân töø nôi naøo, vì vaäy höõu tình hoùa sinh sau khi cheát khoâng coù töôùng thi haøi hieän baøy. Laïi nöõa, höõu tình hoùa sinh coù thaân theå nheï nhaøng tuyeät vôøi, gioáng nhö ngoïn löûa-maây muø-chôùp ñieän loùe leân roài taét ngaám khoâng coøn gì soùt laïi, cho neân khoâng coù töôùng thi haøi hieän baøy. Laïi nöõa, nhieàu Ñaïi chuûng thì cheát ñi seõ coù thi haøi, höõu tình hoùa sinh nhieàu saéc ñaïo cho neân khoâng coù thi haøi. Laïi nöõa, nhieàu phi caên thì

cheát ñi seõ coù thi haøi, höõu tình hoùa sinh nhieàu caên phaùp cho neân khoâng coù thi haøi. Laïi nöõa, nhieàu phaùp coù theå rôøi boû nhö loâng toùc-raêng moùng… thì cheát ñi seõ coù thi haøi, höõu tình hoùa sinh ít phaùp coù theå rôøi boû cho neân khoâng coù thi haøi. Laïi nöõa, nhaän laáy tinh huyeát… ñeå thaønh töïu thaân maïng thì cheát ñi seõ coù thi haøi, höõu tình hoùa sinh thì khoâng nhö vaäy cho neân khoâng coù thi haøi. Hoûi: Luùc caùc phaùp höõu vi phaùt sinh, vì theå laø phaùp sinh maø sinh, hay laø cuøng vôùi töôùng sinh hoøa hôïp maø sinh? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu Theå laø phaùp sinh maø sinh, thì töôùng sinh phaûi laø voâ duïng.

Neáu cuøng vôùi töôùng sinh hoøa hôïp maø sinh, thì phaùp voâ vi cuøng vôùi töôùng sinh hoøa hôïp cho neân cuõng thuaän theo coù theå sinh ra? Ñaùp: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Theå laø phaùp sinh cho neân sinh ra. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì töôùng sinh phaûi laø voâ duïng hay sao? Ñaùp: Tuy Theå laø phaùp sinh nhöng neáu khoâng coù töôùng sinh hoøa hôïp thì khoâng theå naøo sinh ra ñöôïc, cho neân luùc phaùp sinh thì nhôø vaøo töôùng sinh hoøa hôïp; vì töôùng sinh laø nhaân thuø thaéng cuûa phaùp sinh; nhö phaùp ñaùng phaù boû thì nhaân cuûa phaù boû coù theå phaù boû, vaø phaùp ñaùng ñoaïn tröø thì nhaân cuûa ñoaïn tröø coù theå ñoaïn tröø, cho neân phaùp ñaùng sinh ra thì töôùng cuûa sinh ra coù theå sinh ra. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Cuøng vôùi töôùng sinh hoøa hôïp maø sinh ra. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì phaùp voâ vi cuøng vôùi töôùng sinh hoøa hôïp cho neân cuõng thuaän theo coù theå sinh ra? Ñaùp: Phaùp voâ vi khoâng coù nghóa cuøng vôùi töôùng sinh hoøa hôïp cho neân khoâng coù theå sinh ra; nhö hö khoâng..., khoâng coù nhaân phaù boû hoøa hôïp cho neân khoâng theå naøo phaù boû, khoâng coù nhaân ñoaïn tröø hoøa hôïp cho neân khoâng theå naøo ñoaïn tröø; khoâng coù töôùng sinh hoøa hôïp cho neân khoâng theå naøo sinh, neân bieát cuõng nhö vaäy, bôûi vì töôùng sinh vaø phaùp sinh chöa töøng hoøa hôïp. Hai loaïi töôùng Truù-Dò cuûa phaùp höõu vi, hoûi vaø ñaùp neân bieát cuõng nhö vaäy. Hoûi: Luùc caùc phaùp höõu vi dieät maát, vì Theå laø phaùp voâ thöôøng maø dieät, hay laø cuøng vôùi töôùng voâ thöôøng hoøa hôïp maø dieät? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu Theå laø phaùp voâ thöôøng maø dieät thì töôùng voâ thöôøng phaûi trôû thaønh voâ duïng. Neáu cuøng vôùi töôùng voâ thöôøng hoøa hôïp maø dieät, thì phaùp voâ vi hoøa hôïp vôùi voâ thöôøng cho neân cuõng thuaän theo coù theå dieät maát? Ñaùp: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Theå laø phaùp voâ thöôøng cho neân dieät maát. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì töôùng voâ thöôøng phaûi laø voâ duïng?

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 39 712

Ñaùp: Tuy Theå laø phaùp voâ thöôøng, nhöng neáu khoâng coù töôùng voâ thöôøng hoøa hôïp thì khoâng theå naøo dieät maát, cho neân luùc phaùp voâ vi dieät maát thì do voâ thöôøng hoøa hôïp; vì voâ thöôøng laø nhaân thuø thaéng cuûa phaùp dieät, nhö phaùp ñaùng sinh thì nhaân cuûa sinh coù theå sinh, ôû ñaây cuõng nhö vaäy. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Cuøng vôùi töôùng voâ thöôøng hoøa hôïp cho neân dieät maát. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì voâ vi cuøng vôùi voâ thöôøng hoøa hôïp cuõng phaûi coù theå dieät maát? Ñaùp: Voâ vi khoâng coù nghóa hoøa hôïp vôùi voâ thöôøng cho neân khoâng coù nghóa dieät maát; nhö hö khoâng..., khoâng coù töôùng sinh hoøa hôïp cho neân khoâng theå naøo sinh ra, ôû ñaây cuõng nhö vaäy, bôûi vì voâ thöôøng vaø phaùp voâ vi chöa töøng hoøa hôïp. Coù Sö khaùc noùi: Theå cuûa höõu vi laø sinh-truù- dò-dieät, neáu khoâng coù boán töôùng thì khoâng theå naøo bieát ñöôïc; gioáng nhö trong boùng toái coù chieác bình-caùi aùo..., neáu khoâng coù ngoïn ñeøn soi saùng thì khoâng theå naøo bieát ñöôïc. ÔÛ ñaây cuõng nhö vaäy, cho neân töôùng höõu vi laø lieãu nhaân cuûa phaùp voâ vi. Lôøi bình: Neân bieát trong naøy, caùch noùi thöù nhaát laø hôïp lyù. Hoûi: Nhö phaùp höõu vi coù töôùng höõu vi, phaùp voâ vi cuõng coù töôùng voâ vi chaêng? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai?

Neáu coù thì taïi sao voâ vi goïi laø phaùp khoâng phaûi tuï? Neáu khoâng coù thì luaän phaåm Loaïi Tuùc noùi phaûi thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: “Theá naøo laø phaùp khoâng sinh, khoâng truù, khoâng dieät? Ñoù laø taát caû caùc phaùp voâ vi.” Ñaùp: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Caùc phaùp voâ vi khoâng coù töôùng voâ vi. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì luaän phaåm Loaïi Tuùc noùi phaûi thoâng hieåu nhö theá naøo? Ñaùp: Ngöôïc laïi ñoái vôùi höõu vi cho neân ñöa ra caùch noùi naøy, nghóa laø phaùp höõu vi coù sinh-truù-dieät, voâ vi khaùc vôùi höõu vi cho neân noùi laø khoâng sinh... Nhö trong kinh noùi: “Ñöùc Phaät baûo vôùi Tyø kheo: Caùc oâng coù sinh-coù laõo-coù töû-coù aån-coù hieän. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì caùc haønh cuûa caùc oâng gioáng nhö söï vieäc huyeãn aûo, nhö hôi noùng döôùi aùnh maët trôøi...” Hoûi: Trong naøy ñaõ noùi sinh hieän ra-töû aån ñi coù gì sai bieät? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Khoâng coù gì sai bieät, sinh töùc laø hieän ra-töû chính laø aån ñi, taát caû ñeàu laø taùnh cuûa saùt-na. Toân giaû Theá Höõu ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: “Luùc vaøo thai meï thì goïi laø sinh, luùc ra khoûi thai meï thì goïi laø xuaát, luùc caùc uaån chín muoài thì goïi laø aån, luùc xaû boû caùc uaån thì goïi laø töû.” Hieáp Toân giaû noùi: “Luùc coù ñöôïc caùc uaån Trung

Höõu thì goïi laø hieän, luùc xaû boû thì goïi laø aån ; luùc coù ñöôïc caùc uaån thuoäc phaàn sinh thì goïi laø sinh, luùc xaû boû thì goïi laø töû.” Toân giaû Dieäu AÂm ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: “Luùc coù ñöôïc caùc uaån thuoäc thai-noaõn-thaáp sinh thì goïi laø sinh, bôûi vì caùc caên daàn daàn sinh ra; luùc huûy hoaïi thì goïi laø töû bôûi vì coù thi haøi khaùc. Luùc caùc uaån cuûa hoùa sinh daáy khôûi thì goïi laø hieän, bôûi vì caùc caên nhanh choùng xuaát hieän; luùc huûy hoaïi thì goïi laø aån, bôûi vì khoâng coù thi haøi naøo khaùc.” Ñaïi ñöùc noùi raèng: “ÔÛ trong caùc neõo, luùc baét ñaàu thoï sinh thì goïi laø sinh, luùc maïng caên khoâng coøn thì goïi laø töû; caùc uaån trung gian, luùc ôû saùt-na sinh thì goïi laø hieän, luùc ôû saùt-na dieät thì goïi laø aån.” Toân giaû Giaùc Thieân ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: “Höõu tình coù saéc luùc sinh thì goïi laø sinh, luùc töû thì goïi laø töû; höõu tình voâ saéc luùc sinh thì goïi laø hieän, luùc töû thì goïi laø aån: Ñoù goïi laø söï sai bieät giöõa sinh hieän ra-töû aån ñi.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.